

การยกเลิก “พืชกระท่อม” จากการใช้ยาเสพติด ให้โทษในประเภท ๕ และยกเลิกบทกำหนดโทษ ในความผิดเกี่ยวกับพืชกระท่อม

“พืชกระท่อม” มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Mitragyna Speciosa* Korth ถูกจัดเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒^๑ เช่นเดียวกับ กัญชา และพืชฝิ่น เนื่องจากในพืชกระท่อมมีสารไมทรานจินีน มีฤทธิ์กดประสาท เมื่อเสพโดยการเคี้ยวใบจะทำให้มีอาการ ข้างเคียง ได้แก่ ปากแห้ง ปัสสาวะบ่อย เบื่ออาหาร ท้องผูก นอนไม่หลับ ถ้าหากเสพเป็นระยะเวลานานติดต่อกันจะมีผล ต่อสุขภาพ ได้แก่ ท้องผูกรุนแรง เม็ดสีที่ผิวหนังเปลี่ยนเป็นสีคล้ำ ใจสั่น อาจทำให้มีอาการชักของร่างกาย และมีผลต่อตับและ ต่อมไทรอยด์ได้ ขณะเดียวกันในมุมมองของเศรษฐกิจและสังคม ก็ยังมีการศึกษาวิจัยถึงคุณประโยชน์ของพืชกระท่อม รวมทั้ง มีข้อเสนอแนะให้มีการยกเลิกบทกำหนดโทษในกฎหมาย ซึ่งในแง่ของกฎหมายนั้น ขณะนี้ได้มีข้อยุติว่าเห็นควรยกเลิก การกำหนดโทษสำหรับพืชกระท่อม

ดังนั้น ในบทความนี้จะจึงขอเสนอข้อมูลความเป็นมาของ การกำหนดในพืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ และ ข้อเสนอของการยกเลิกโทษกฎหมายของพืชกระท่อม ดังนี้

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๖ ประเทศไทยเป็นประเทศแรกที่ ประกาศควบคุมการใช้พืชกระท่อม โดยตราพระราชบัญญัติ พืชกระท่อม พุทธศักราช ๒๔๘๖ โดยกำหนดห้ามเสพ ปลูก มี ข้อ ขยาย ให้และแลกเปลี่ยนพืชกระท่อม เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาต จากเจ้าพนักงาน เพื่อประโยชน์ในการประกอบโรคศิลปะหรือ วิทยาศาสตร์ ซึ่งหากมีการฝ่าฝืนจะมีความผิดต้องระวางโทษ ปรับไม่เกิน ๒๐๐ บาท หรือจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือทั้งปรับ ทั้งจำ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ พืชกระท่อมถูกจัดให้เป็นพืช เสพติดให้โทษประเภท ๕ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยได้กำหนดการกระทำความผิดและบทลงโทษ เกี่ยวกับพืชกระท่อม ไว้ดังนี้

(๑) ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือ มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือใน ประเภท ๕ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขจะได้

อนุญาต โดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด ให้โทษเป็นราย ๆ ไป ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) ห้ามมิให้ผู้ใดเสพยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ หรือในประเภท ๕

สำหรับซื้อหาและโทษทางอาญาในความผิดเกี่ยวกับ พืชกระท่อม ได้แก่

(๑) ซื้อหาผลิต นำเข้า หรือส่งออก มีโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี และปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๗๕ วรรคสอง)

(๒) ซื้อหาจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย - จำนวนไม่ถึง ๑๐ กิโลกรัม ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๗๖/๑ วรรคสาม)

- จำนวนตั้งแต่ ๑๐ กิโลกรัมขึ้นไป ต้องระวาง โทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี และปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๗๖/๑ วรรคสี่)

(๓) ซื้อหาครอบครอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๗๖ วรรคสอง)

(๔) ซื้อหาเสพ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๙๒ วรรคสอง)

อย่างไรก็ตาม หากนักวิชาการต้องการวิจัยพืชกระท่อม เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ก็สามารถกระทำได้ โดยขออนุญาต จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ภายใต้หลักเกณฑ์ใน กฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตผลิต จำหน่าย หรือ มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๔ หรือใน ประเภท ๕ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้ว แต่การเสพ พืชกระท่อมกฎหมายยังคงห้ามเด็ดขาดและไม่อนุญาตให้เสพได้

เนื่องจากประเทศไทยมีการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการ ใช้ประโยชน์จากพืชกระท่อมมาอย่างต่อเนื่อง การค้นคว้าศึกษา

^๑ จัดทำโดย พัทธรา พุกเศรษฐี วิทยากรชำนาญการ สำนักกฎหมาย.

^๒ กฎหมายเกี่ยวกับพืชกระท่อม, ไทยนิยมยั่งยืน ร่วมแก้ปัญหายาเสพติด, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, ข้อมูล ออนไลน์ สืบค้นได้จาก <https://media.oncb.go.th/index.php/th/23-2018-02-20-07-04-07/2018-02-20-07-05-01/66-content5-21-5-61-3>, (ข้อมูล ณ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๓).

พบว่า พืชกระท่อมเป็นพืชสมุนไพรไทยที่ใช้ในวิถีชาวบ้านมาอย่างยาวนาน โดยมีผลการศึกษาวิจัยที่พบว่า พืชกระท่อมมีผลกระทบต่อร่างกายแต่ก็ไม่มาก ในทางกลับกันก็มีประโยชน์ในทางการแพทย์ โดยเฉพาะสารสำคัญในพืชกระท่อมที่เรียกว่า “ไมทร่าจินิก (Mitragnine)” ออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทส่วนกลาง มีคุณสมบัติบรรเทาอาการปวด และสามารถนำมาใช้เชิงเศรษฐกิจได้

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงกฎหมายที่เป็นข้อผูกพันระหว่างประเทศ พบว่า อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ (The Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๗๑ (The Convention on Psychotropic Substances, 1971) และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ (The United Nations Convention against illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988) ไม่ได้กำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ และประเทศส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษ

โดยหลักเกณฑ์ที่สหประชาชาติ (UN) กำหนดเป็นแนวทางในการพิจารณาเพื่อจัดให้เป็นยาเสพติดที่จะต้องควบคุม^๓ มีดังนี้

๑. เมื่อไม่ได้เสพแล้วก่อให้เกิดอาการขาดยา
๒. มีประโยชน์ทางการแพทย์น้อยหรือไม่มีเลย
๓. ก่อให้เกิดปัญหาทางสาธารณสุข
๔. ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสารเสพติดของพืชกระท่อมพบว่า ใบกระท่อมไม่เข้าข่ายทั้ง ๔ หลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น และมีผลเสียน้อยมาก เนื่องจากผู้ที่เคยเสพติดสามารถเลิกได้ง่าย และไม่มีผลข้างเคียง เช่น ไม่มีอาการหงุดหงิดหรือลงแดงหากขาดยา ตรงกันข้าม มีสรรพคุณทางยา คือ ใช้เป็นยาแก้ปวด แก้ไข้หรือบำบัดอาการท้องเสียได้ รวมถึงมีฤทธิ์ช่วยบรรเทาอาการเจ็บปวดได้ดีมากกว่ามอร์ฟีนถึง ๑๓ เท่า ดังนั้น สหประชาชาติ (UN) จึงยังมิได้มีการประกาศควบคุมพืชกระท่อมไว้ในบัญชีรายชื่อยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ตามอนุสัญญาระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ ลาว กัมพูชา มาเลเซีย อินโดนีเซีย พบว่า พืชกระท่อมที่อยู่ในรูปของต้น ใบ ราก ไม่เป็นสิ่งผิดกฎหมายของประเทศเหล่านี้ และประชาชนบางกลุ่มยังนิยมบริโภคพืชกระท่อมในรูปของใบสดเพื่อกระตุ้นและบำรุงกำลังในการทำงาน^๔

สำหรับประเทศไทย ยังคงมีการกำหนดโทษตามกฎหมาย และหากมีการนำพืชกระท่อมไปผสมกับยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทอื่น ก็อาจมีความผิดฐานผลิตยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ และเมื่อเสพสารผสมนั้นเข้าสู่ร่างกายก็มีความผิดฐานเสพยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์เช่นกัน รวมทั้งการนำไปทำเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายก็ยังคงถูกควบคุม โดยต้องได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๕๘

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ประเทศไทยเริ่มมีแนวคิดในการผลักดันเพื่อให้ยกเลิกพืชกระท่อมไม่จัดเป็นยาเสพติดให้โทษ โดยมีหลายฝ่ายได้ทำการศึกษาและวิจัย รวมทั้งวุฒิสภา ซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติในฐานะผู้แทนปวงชนชาวไทย ก็ได้มีการศึกษาในกรณีนี้เช่นเดียวกัน โดยวุฒิสภาได้มีการแต่งตั้ง “คณะกรรมการการวิสามัญศึกษาผลดีและผลเสียของการบริโภคพืชกระท่อม เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอว่าควรยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษ ประเภท ๕ ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือไม่ วุฒิสภา”^๕ ซึ่งคณะกรรมการการวิสามัญฯ ได้ทำการศึกษาแล้วพบว่า ทางองค์การสหประชาชาติและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ไม่ได้กำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติด อีกทั้งยังได้ศึกษาข้อเท็จจริงและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั้งผู้บริโภคและไม่บริโภคใบกระท่อม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ตำรวจ แพทย์พื้นบ้าน แพทย์แผนปัจจุบัน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สาธารณสุข ด้วยแล้วพบว่า การนำพืชกระท่อมมาใช้ประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นด้านความมั่นคงของประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง และด้านกฎหมาย ประเทศชาติและประชาชนจะได้รับผลดีและผลตอบแทนที่คุ้มค่ามาก โดยเฉพาะประโยชน์ในการศึกษาวิจัย และพัฒนาให้ใช้เป็นยารักษาโรคทั้งแผนโบราณ และแผนปัจจุบัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ คณะกรรมการการวิสามัญฯ จึงเห็นสมควรที่จะยกเลิก “พืชกระท่อม” ออกจากยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ^๖

^๓ นิวัตติ แก้วประดับ, ภาควิชาเภสัชเวชและเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ใบกระท่อม สรรพคุณทางยา ประโยชน์และโทษ, ข้อมูลออนไลน์ สืบค้นได้จาก <https://www.oncb.go.th/pdf>, (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๖๓).

^๔ นิวัตติ แก้วประดับ, อ้างถึงแล้ว เชิงอรรถที่ ๒, ๕.

^๕ มติที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๗ (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษ เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๕.

^๖ รายงานของคณะกรรมการการวิสามัญศึกษาผลดีและผลเสียของการบริโภคพืชกระท่อม เพื่อเป็นแนวทางในการเสนอว่าควรยกเลิกพืชกระท่อมออกจากยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษหรือไม่ วุฒิสภา (ปี ๒๕๕๖), สำนักงานกรรมการ ๒ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๑๔.

สำหรับแนวคิดในการผลักดันเพื่อยกเลิกพืชกระท่อมไม่จัดเป็นยาเสพติดให้โทษนั้น เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓ คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....^๓ ตามที่กระทรวงยุติธรรมได้เสนอเพื่อให้ยกเลิกพืชกระท่อมออกจากการเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ และยกเลิกบทกำหนดโทษในความผิดเกี่ยวกับพืชกระท่อม เพื่อเป็นการควบคุมพืชกระท่อมให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของสังคมไทย รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาการใช้ประโยชน์จากพืชกระท่อมในเชิงพาณิชย์อุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... คือ กำหนดให้ยกเลิกพืชกระท่อมออกจากการเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ และยกเลิกบทกำหนดโทษในความผิดเกี่ยวกับพืชกระท่อม

สำหรับผลดีนั้น หากยกเลิกพืชกระท่อมออกจากการเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ และยกเลิกบทกำหนดโทษในความผิดเกี่ยวกับพืชกระท่อมแล้ว จะเกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างมากมาย เช่น ทางด้านการแพทย์ เนื่องจากพืชกระท่อมมีสรรพคุณบรรเทาอาการปวดใช้แทนมอร์ฟีน และสามารถออกฤทธิ์ได้ดีกว่ามอร์ฟีน ๑๓ - ๑๗ เท่า และนำไปใช้บำบัดผู้ติดยาเสพติด เช่น ยาบ้า ยาไอซ์ได้ ทางด้านเศรษฐกิจ พืชกระท่อมยังสร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านที่เพาะปลูกช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชน เนื่องจากกระท่อมสามารถนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลาย ทั้งยาแคปซูลเพื่อแก้ปวดเมื่อย และเป็นส่วนผสมในเครื่องดื่มชูกำลังได้ด้วย นอกจากนี้ ทางด้านสังคม จากสถิติคดีเกี่ยวกับพืชกระท่อมดังที่แสดงในตารางพบว่า มีสถิติคดีเป็นจำนวนมาก ทำให้ภาครัฐมีค่าใช้จ่ายทางคดีทั้งในส่วนขององค์กร ตำรวจ อัยการ และศาล เป็นจำนวนมาก ซึ่งหากพืชกระท่อมไม่จัดเป็นยาเสพติดอีกต่อไป จะทำให้ประหยัดงบประมาณรัฐไปได้อย่างมหาศาล

สถิติคดีเกี่ยวกับพืชกระท่อมที่น่าสนใจ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (ตั้งแต่เดือนมกราคม - ตุลาคม ๒๕๖๒)^๔

จังหวัดที่มีข้อหาพืชกระท่อมมากที่สุด ๕ อันดับ	ศาลที่มีข้อหาพืชกระท่อมมากที่สุด ๕ อันดับ
๑. จังหวัดนครศรีธรรมราช ๖,๓๙๑ ข้อหา (จำนวนศาล ๖ ศาล)	๑. ศาลจังหวัดทุ่งสง ๒,๕๔๕ ข้อหา
๒. จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๖,๑๖๑ ข้อหา (จำนวนศาล ๖ ศาล)	๒. ศาลจังหวัดภูเก็ต ๒,๕๒๖ ข้อหา
๓. จังหวัดภูเก็ต ๔,๗๐๑ ข้อหา (จำนวนศาล ๓ ศาล)	๓. ศาลแขวงสมุทรปราการ ๒,๔๗๕ ข้อหา
๔. จังหวัดสงขลา ๔,๔๔๖ ข้อหา (จำนวนศาล ๔ ศาล)	๔. ศาลแขวงภูเก็ต ๒,๑๕๘ ข้อหา
๕. กรุงเทพมหานคร ๓,๑๖๙ ข้อหา (จำนวนศาล ๑๘ ศาล)	๕. ศาลจังหวัดเวียงสระ ๑,๙๗๔ ข้อหา

เมื่อได้ศึกษาเปรียบเทียบประเทศต่าง ๆ ซึ่งไม่ได้จัดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติด และพืชกระท่อมก็ไม่อยู่ในเกณฑ์ของการเป็นยาเสพติดตามที่กำหนดโดยสหประชาชาติ ดังนั้น ประเทศไทยจึงสมควรที่จะผลักดันพืชกระท่อมมาใช้ประโยชน์ สร้างความมั่นคงทางยา และต่อยอดนวัตกรรมด้านการเกษตรที่มีรากฐานมาจากภูมิปัญญาคนไทย ซึ่งจะเป็นผลบวกต่อเศรษฐกิจ สร้างรายได้ให้กับประชาชน ภายใต้กลไกการควบคุมที่รัดกุมให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยและบริบททั่วโลก ซึ่งการปลูก การผลิต การสกัดเพื่อนำสารที่มีผลทางยาจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ เพื่อควบคุมการใช้มิให้เกิดผลเสียตามมา

บทสรุป

ดังที่ได้นำเสนอข้อมูลความเป็นมาของพืชกระท่อมและแนวคิดในการกำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดประเภท ๕ และแนวคิดในการเสนอให้ยกเลิกพืชกระท่อมโดยไม่จัดให้เป็นยาเสพติดอีกต่อไป โดยการเสนอร่างพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... นั้น จากการติดตามสถานะของร่างพระราชบัญญัติฯ พบว่า ขณะนี้ร่างพระราชบัญญัตินี้ตั้งกล่าวอยู่ในชั้นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งอาจจะเสนอต่อรัฐสภาในไม่ช้านี้ ก็ได้แต่หวังว่าหากยกเลิก “พืชกระท่อม” จากการเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ และยกเลิกบทกำหนดโทษในความผิดเกี่ยวกับพืชกระท่อมแล้ว จะเกิดผลดีต่อเศรษฐกิจและสังคมในภาพรวม และในขณะเดียวกันอาจจะต้องมีมาตรการป้องกันผลเสียหากมีตามมาด้วย ■

^๓ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓, ข้อมูลออนไลน์ สืบค้นได้จาก <https://www.thai.gov.go.th/news/contents/details/27050>, (ข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๓).

^๔ รายงานการประชุมของคณะกรรมการศึกษาความเหมาะสมในการกำหนดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๑ ชั้น ๙ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ กระทรวงยุติธรรม.